

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА ПЛОВДИВ

Анализът на потребностите от подкрепа за личностно развитие е разработен, за да отговори на нормативните изисквания на чл. 196, ал. 1 от Закона за предучилищно и училищно образование (ЗПУО), влязъл в сила на 01.08.2016 г., съгласно който Областният управител организира разработването на областна стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците въз основа на анализ на потребностите от подкрепа на всяка община на територията на областта.

Настоящия анализ се базира на актуалното състояние на образователните институции в община Пловдив. Чрез анализа на потребностите от подкрепа за личностно развитие се извършва оценка и се отчитат постиженията и слабите страни в областта на приобщаващото образование на децата и учениците от общината. Основната цел на анализа е да представи реализираната подкрепа и възможностите за подобряване на достъпа до нея за всички деца и ученици в образователните институции в община Пловдив, да се установят приоритетните потребности за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците да се очертаят основните насоки за създаване на качествено приобщаващо образование.

За изготвяне на анализа са използвани данни и информация от детски градини, училища, РЦПППО, ЦСОП, КСУДС - Пловдив, МКБППМН и други специалисти, които имат отношение към подкрепата за личностно развитие на децата и учениците.

I. ДЕМОГРАФСКИ ДАННИ

Единственото населено място в общината е град Пловдив - вторият по големина град в Република България. Според *Закона за териториалното деление на Столичната община и големите градове*, територията на град Пловдив е разделена на 6 района. По данни на НСИ към 31.12.2022 г. жителите на Пловдив са 321 824.

По отношение на демографското развитие на община Пловдив се наблюдават следните тенденции:

➤ Като административен център на Пловдивска област и на Южен централен регион градът постоянно привлича нови индустриални компании и се оформя като важен промишлен център.

Като областен център, Пловдив обслужва близо 533 000 души население, живеещо в обсег от около 30 минути разстояние с кола от центъра на града. В региона на Пловдив се намира и най-голямата индустриална зона в страната и в Югоизточна Европа – Тракия икономическа зона, с площ от 10 700 000 м², в която своята дейност осъществяват над 200 български и международни компании с над 30 хиляди служители. Пловдив е и втори в страната аутсорсинг, IT и ВРО център с над 200 компании в сферата и над 8000 заети в сектора. В него осъществяват своята дейност над 80 чуждестранни компании, за което благоприятстват добре развитата екосистема и бурният ръст на строителството на офис сгради.

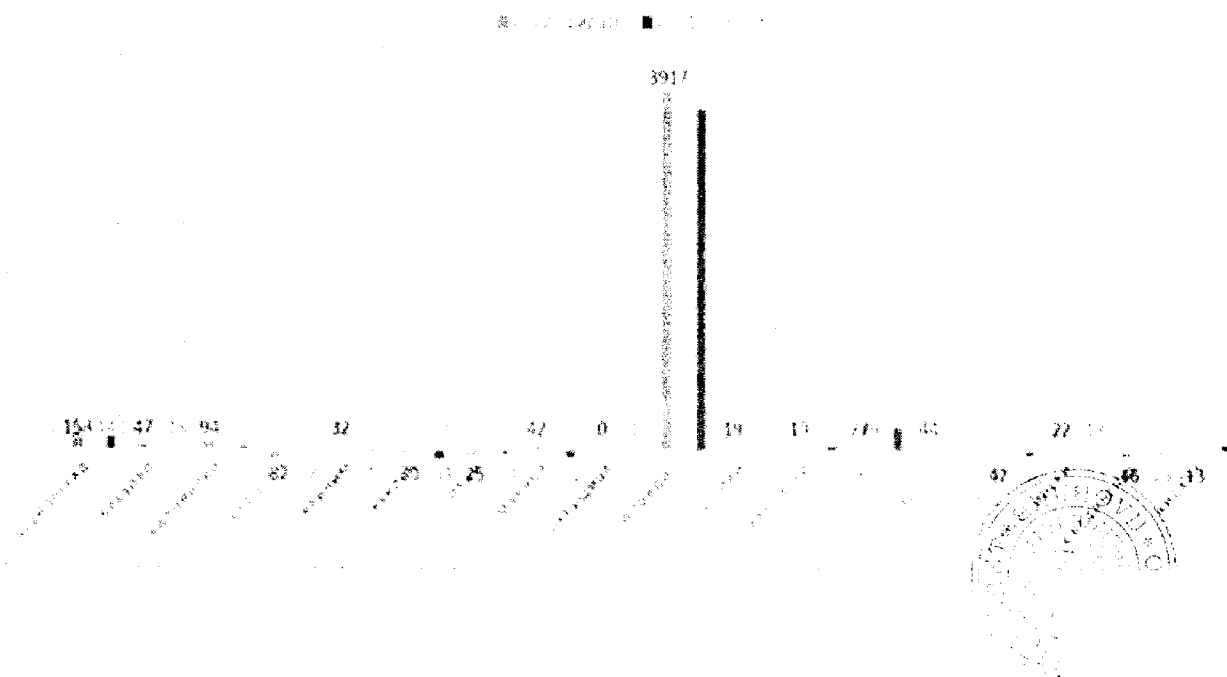
Сред основните причини за нарастващата местна икономика е човешкият капитал и способността на Пловдив да привлича и задържа хора в активна възраст, високото качество на живот и все по-вече възможности за кариерно развитие в града. Това от своя страна рефлектира в необходимостта от допълнителни инвестиции за разширяване и модернизация на образователната инфраструктура в града, която да отговори на отчетените демографски и икономическите процеси и съответно на очакванията за динамиката им в средносрочен план.

➤ В град Пловдив се е установила тенденция за устойчив механичен прираст, като през 2022 г. броят на регистриралите се е с над 3 917 души повече от напусналите. Статистиката показва, че подобно движение се забелязва и през 2021 г., където механичният прираст е 3723 души. Единствената година с отрицателно движение на населението за последните 10 години е 2020 г., когато, подобно на останалите големи икономически центрове, има значителен отлив на население от община Пловдив към съседните по-малки населени места, свързан основно с рестрикциите по време на пандемичната обстановка, породена от разпространението на Covid-19. Съответно през 2021 и 2022 г. този еднократен ефект е преодолян, като се възстановява позитивната тенденция в показателя за механичен прираст на населението на общината. По данни на Института за пазарна икономика (ИПИ) от 2023 г. в Пловдив се забелязва и устойчива положителна нетна миграция от 12,2%.

➤ Според данните от последното преброяване на населението в България, от есента на 2021 г., Пловдив е най-гъсто населената община с показател от 3 135.75 души на кв. км. В сравнение с общия регистриран спад на населението в България, от 11.5% за десетгодишния период между последните две преброявания - 2021 г. спрямо 2011 г., намалението на населението в град Пловдив е относително по-слабо - съответно с 5.5%. В общините от пряката периферия на Пловдив спадът също е по-малък - под 5%, а за община Родопи е регистрирано леко увеличение - с 0.3%.

➤ Важно е да се отбележи, че като ядро на икономическия център „Пловдив-Марица-Раковски“ (ИПИ), Пловдив привлича много млади семейства, които търсят кариерно развитие тук. По данни на НСИ за областта (2022 г.) механичният прираст е най-осезаем във възрастовата граница 20-29 г., а именно 1192 души, следвано от 30-39 г. с прираст от 841 души.

МЕХАНИЧЕН ПРИРАСТ НА ОБЩИНИТЕ В ОБЛАСТ ПЛОВДИВ 2021-2022 Г.

Демографските показатели в региона са добри, а безработицата е на рекордно ниски нива - за 2022 г. по данни на Агенцията по заетостта процента на безработицата в Община Пловдив е 2.5, спадайки с 0.3 п.п. спрямо предходната година, а за областта безработицата се равнява 5.7%.

Като резултат от възходящата динамика на промишлеността в Тракия икономическа зона се наблюдава и тенденцията за нарастване броя на децата и учениците.

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Актуално състояние на системата на предучилищното образование

В град Пловдив в системата на предучилищното образование са обхванати над 11 000 деца във функциониращите 59 детски градини – 52 общински, 1 държавна и 6 частни. В общинските детски градини за учебната 2023/2024 г. се обучават 10 687 деца на възраст от 3 до 7 години. Групите в детските градини са целодневни - 386 и 13 яслени групи с 315 деца.

В училищата на град Пловдив има разкрити 29 групи, от които 7 целодневни групи със 152 деца и 22 полудневни групи с 441 деца. Общият брой на децата, които се обучават в предучилищни групи в училищата е 593. В една от детските градини на гр. Пловдив - ДГ “Елица” има 2 специални групи, в които се обучават общо 13 деца на възраст от 3 до 7 години.

Обучението и възпитанието на децата в общинските детски градини се осъществява от 894 педагози и 740 човека непедагогически персонал.

Район	Брой детски градини			Брой на допълнителните сгради (втори и трети адреси)	Брой групи	Брой деца (към 16.12.2023 г.)
	детски градини	детски градини с яслени групи	Всичко			
Централен	11	1	12	6	80	2155
Източен	7	1	8	2	49	1299
Западен	5	2	7	2	54	1510
Северен	5	2	7	3	53	1508
Южен	9	1	10	4	91	2566
Тракия	7	1	8	2	72	1964
Всичко	44	8	52	19	399	11002

Актуално състояние на системата на училищното образование

На територията на град Пловдив в системата на училищно образование за учебната 2023/2024 година са обхванати 44 350 деца и ученици, които се обучават в общо 77 училища в дневна, индивидуална, комбинирана, обучение чрез работа и самостоятелна форма на обучение, включително и в групите за предучилищно образование за 5- и 6-годишни деца.

Общинските училища в града са 52 на брой. От тях 4 са начални (до 4 клас), 21 основни училища, 2 обединени училища, 18 СУ (средни училища), 5 профилирани гимназии (3 езикови, математическа и хуманитарна) и 2 професионални гимназии. В общинските училища се обучават общо 34950 деца в подготвителни групи преди I клас (за 5- и 6-годишни деца) и ученици от I до XII клас дневна, индивидуална, комбинирана, обучение чрез работа и самостоятелна форма на обучение, в общо 1441 паралелки и подготвителни групи. В обучението на децата и учениците в общинските училища са включени 3015 педагози и 629 непедagogически персонал.

Държавните училища в град Пловдив са 16. От тях 10 са професионални гимназии, 1 специално училище (средно училище за ученици с увреден слух), 1 духовно училище, 3 средни училища по изкуствата и 1 спортно училище. Общият брой на учениците в държавните училища е 8550.

Пловдивските частни училища, в които се обучават 850 ученици, са 9 – 2 основни, 2 средни, 3 профилирани гимназии и 2 професионални гимназии.

Центровете за подкрепа в град Пловдив са 3 – един общински – Център за подкрепа за личностно развитие - Общински детски комплекс, и два държавни - Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и Център за специална образователна подкрепа.

Училища в град Пловдив за 2023/2024 учебна година

Вид на училищата		Държавни	Общински	Частни	Общо
Неспециализирани	Начални		4		4
	Основни		21	2	23
	Обединени		2		2
	Профилирани гимназии		5	3	8
	Средни		18	2	20
	Професионални гимназии	10	2	2	14
	Общо	10	52	9	71
Специализирани	Духовно	1			1
	Спортно	1			1
	По изкуствата	3			3
	Общо	5			5
Специални		1		1	

Общ брой на училищата	16	52	9	77
-----------------------	----	----	---	----

Броят на учениците в присъствена форма (всички без самостоятелна) през учебната 2023/2024 г. в общинските училища в града е 34 523 деца и ученици. В сравнение с учебната 2013/2014 г. се отбелязва ръст от 7,61 %. През последните 10 години тенденцията е постоянно плавно нарастване на броя на учениците, което е отражение на демографската картина в общината. По данни на ГРАО раждаемостта в гр. Пловдив запазва относително постоянни стойности, с тенденция към увеличение, като механичният прираст на града през 2022 г. е най-високият в процентно отношение за страната.

В община Пловдив през 2023/2024 учебна година на две смени се обучават ученици от 20 училища – 6 държавни и 14 общински.

Освен възходящата тенденция в броя на учениците в училищна възраст и в броя на децата, подлежащи на обхват в първи клас и в детските градини, следва да се отбележи, че всяка година към образователната система в града се присъединяват ученици от съседни общини и други населени места. Средно 19 % от учениците в община Пловдив не са адресно регистрирани в града.

Същевременно, между 8 и 10 хиляди са бежанците от Украйна в Пловдив и региона. В началото на учебната година близо 350 украински ученици са приобщени към образователната система в града, а около 100 деца посещават детските градини.

Брой деца и ученици в общинските училища (без учениците на самостоятелна форма на обучение)

Дата	ПГ- групи	ПГ- деца	I-XII клас - паралелки	I-XII клас - брой ученици	ВСИЧКО- паралелки и групи	Всичко ученици I-XII клас и деца в ПГ
15.09.2014 г.	52	1087	1309	30994	1361	32081
17.09.2015 г.	49	1038	1320	31038	1369	32076
19.09.2016 г.	45	880	1380	32539	1425	33419
15.09.2017 г.	42	782	1380	32740	1422	33522
15.09.2018 г.	35	685	1385	32685	1420	33370
16.09.2019 г.	33	656	1384	32706	1417	33362
15.09.2020 г.	32	640	1397	32889	1429	33529
15.09.2021 г.	31	551	1404	33038	1435	33589
15.09.2022 г.	29	569	1414	33697	1443	34266
15.09.2023 г.	29	578	1412	33945	1441	34523

III. ЦЕНТРОВЕ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

Център за подкрепа за личностно развитие - Общински детски комплекс - Пловдив (ЦПЛР - ОДК - Пловдив)

Центърът за подкрепа за личностно развитие - Общински детски комплекс – Пловдив е институция в системата на предучилищното и училищното образование, в която се организират и провеждат дейности по:

1. развитие на интереси, способности, компетентности и изяви в областта на науката, технологиите, изкуствата и спорта;
2. кариерно ориентиране и консултиране.

Календарна година	Брой групи	Брой деца и ученици, обхванати в групите	Брой изяви, реализирани от ЦПЛР	Брой участия в изяви на регионално, национално и международно ниво	Персонал, назначен по трудови правоотношения
2023	274	3664	136	318	64, от които педагогически - 49

ЦПЛР-ОДК – Пловдив осъществява своята дейност за развитие на интереси, способности, компетентности и изяви в три области: „Науки и технологии“, „Изкуства“ и „Спорт“, организатор е на ученически игри и домакин на Национален конкурс за изпълнители на детска забавна песен по Календара на МОН за изяви по интереси на децата и учениците.

В област „Науки и технологии“ за учебната 2023/2024 г. децата и ученици се обучават в следните клубове и школи: „Математика плюс“, „Забавна математика“, „Смарт химик“, биология, „Екология и здраве“, компютърно програмиране, блоково програмиране „Драскачите“, „Мениджмънт и предприемачество“, езиково-литературна школа „Веди“, „Аз съм грамотен“ (български език), английски език, испански език и клуб „Забавен английски“.

В област „Изкуства“ децата и учениците се обучават, възпитават и изявяват в следните формации: Хор „Детска китка“, Хор на пловдивските момчета и младежи „Стефка Благоева“, хор „Евмолпея“, Вокално студио „Синтез“, детски театър, изобразително изкуство, дизайн и приложни изкуства, графичен дизайн, фотография, музикална школа по

класически духови инструменти, ФАФ „Куклици“, ВГ „Бамбини“, ФТА „Иглика“, джаз балет и пиано.

В област „Спорт“ има следните школи и клубове: футбол, спортна стрелба с пушка и пистолет, карате, плуване, волейбол, спортна гимнастика и съвременни танци, художествена гимнастика, мажоретна школа „Олимпия“, шахмат, академично гребане и триатлон. Клубовете, школите и формациите, освен в своите творчески изяви се включват в много от инициативите на община Пловдив, Националния календар за изяви по интереси на МОН, Националния спортен календар на МОН и други национални и международни състезания, конкурси и фестивали.

В Центъра за подкрепа за личностно развитие чрез кариерните консултанти се осъществяват дейности и услуги, които целят да улеснят учениците в избора на образование, професия и работа, както и в планирането и постигането на мечтата им за професионална кариера.

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование - Пловдив /РЦПППО/

РЦПППО оказва допълнителна подкрепа на 359 деца и ученици, като **217** от тях са в детски градини, а **142** са в училище. В центъра работят 91 специалисти, както следва: ресурсни учители – **61**, логопеди – **14**, психолози – **12**, и по един рехабилитатор, музикотерапевт, ерготерапевт и арт терапевт.

В РЦПППО са обособни следните кабинети: кабинет за физиотерапия, солна стая, зала по психомоторика, сензорна стая, STEAM кабинет, логопедичен кабинет, кабинет „Ерготерапия“, кабинет на сензорните педагози, спортен кабинет, арт ателие, кабинет „Занаяти“.

За осъществяване на допълнителната подкрепа на децата със специални образователни потребности в детските градини, специалистите от центъра посещават детските градини.

Център за специална образователна подкрепа /ЦСОП/

Център за специална образователна подкрепа град Пловдив е специализирано заведение за обучение и възпитание на деца със специални образователни потребности. В ЦСОП се осъществява консултативна, диагностична, корекционно-възпитателна работа и лечебно-възпитателна дейност, насочена към коригиране и компенсиране на съответните увреждания.

В ЦСОП град Пловдив се обучават и възпитават 132 деца със специални образователни потребности, от които 115 посещават центъра, а 17 са на индивидуална форма на обучение.

В Центъра работят 26 висококвалифицирани специалисти: учители на деца с умствена изостаналост, логопед, психолози, монесори терапевт, специален педагог, ерготерапевт и кинезотерапевт.

Центърът за специална образователна подкрепа - гр. Пловдив е снабден с подходящи социално-битови условия и специализирани учебно-технически средства за обучението на деца със СОП.

Комплекс за социални услуги за деца и семейства

В рамките на Комплекса за социални услуги за деца и семейства към Община Пловдив функционират няколко центъра за работа с уязвими групи деца и семейства:

- **Център за социална рехабилитация и интеграция на деца със специални образователни потребности** – ползва се от 34 деца със специални потребности или застрашени от отпадане от училище. Предоставя следните социални услуги: терапия, рехабилитация, обучение за придобиване на умения, информиране и консултиране. Услугите се предоставят от следните специалисти: социални работници, психолог, логопед, музикотерапевт, кинезитерапевт.

- **Център за работа с деца на улицата** – ползва се от 19 деца със специални образователни потребности или риск от отпадане от училище. Предоставят се следните социални услуги: терапия, обучение за придобиване на умения, информиране и консултиране, посредничество и застъпничество. В центъра услугите се предоставят от социални работници и психолог.

- **Център за обществена подкрепа** – ползва се от 11 деца със специални потребности или риск от отпадане от училище. Предоставят се следните социални услуги: терапия, информиране и консултиране, посредничество и застъпничество.

- **Център за настаняване от семеен тип „Майка Тереза“** - ползва се от 5 деца със специални потребности или риск от отпадане от училище. Предоставяните социални услуги са: резидентна грижа, информиране и консултиране, посредничество и застъпничество, терапия. Услугите в центъра се предоставят от социални работници, психолог и логопед.

IV. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЩИНА ПЛОВДИВ

На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им и за включването и участието им в общността на детската градина и на училището. Общата подкрепа за личностно развитие се предоставя от учителите и от други педагогически специалисти в детската градина или училището - психолог, педагогически съветник, или от педагогическите специалисти в центъра за подкрепа за личностно развитие. Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всяко дете или ученик в детската градина или в училището.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището

Общата подкрепа за личностно развитие в училището, която е насочена към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището и включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;

Във всички училища са сформирани екип/екипи за подкрепа за личностно развитие. Синхронът в дейността между учителите, класните ръководители и педагогическия съветник допринася за наличие на положителни резултати при отделните случаи. Сформираните екипи имат за цел да си взаимодействат, съдействат, подпомагат и обсъждат добри практики в работата си с учениците при оказване на обща подкрепа за личностно развитие. Екипите изготвят процедури за оказване на обща и допълнителна подкрепа, за извиняване на отсъствия, за наказания, за награди и поощрения и извеждане на ученици от училище. Екипите поддържат системен контакт със специалисти от подкрепящи институции и партньори.

2. допълнително обучение по учебни предмети;

В училищата при необходимост се осъществява допълнително обучение по учебни предмети. Ученици, които срещат затруднение при овладяването и надграждането на учебния материал са включени в групи за преодоляване на обучителните затруднения.

3. допълнително консултиране по учебни предмети се осъществява във всички училища;

4. кариерно ориентиране на учениците;

Кариерното ориентиране в община Пловдив се реализира чрез работата на кариерните консултанти от ЦПЛР - ОДК - Пловдив.

През 2023 г. в обученията по кариерно ориентиране бяха обхванати общо 4664 ученици от 44 училища в гр. Пловдив и 16 училища от областта. Разпределение на учениците, включени в обученията по кариерно ориентиране според образователната им степен е както следва: IV клас – 107 ученици, VI клас – 150 ученици, VII клас – 2965 ученици, X клас – 185 ученици, XI клас – 253 ученици и XII клас – 1004 ученици.

Проведени са 56 индивидуални консултации с ученици и техните родители.

През изминалата 2023 година са проведени 14 професиографски екскурзии, в „ЛИБХЕР – ХАУСГЕРЕТЕ МАРИЦА” ЕООД, „ТЕД-БЕД” ЕАД, АББ – БЪЛГАРИЯ ЕООД, КИТТНЕР АНЛАГЕН – УНД МАШИНЕНБАУ ЕООД в производствените им бази с ученици, предимно от седми клас, като в инициативата се включиха и ученици от VI клас от две училища, както и 3 училища с ученици X – XII клас.

През месец април 2023 г. екипът по кариерно консултиране и ориентиране към ЦПЛР - ОДК – Пловдив, в партньорство с Регионално управление на образованието и Община Пловдив, организира и проведе изложение на професионалното образование „Дни на професиите“. Целта бе да се подпомогне информирания избор на кандидат-гимназистите, както и да се популяризира професионалното образование. В събитието взеха участие общо 17 училища: професионални гимназии и средни училища, предлагащи обучение по специалност след седми клас. Изложителите представиха специалностите по атрактивен начин чрез демонстрации, макети и изделия от практическото обучение. Обособени бяха две презентационни зали, според предварително изготвена програма. Като израз на партньорството между бизнеса и образованието, с цел ранно кариерно ориентиране на учениците от прогимназиален етап, за първа година участие взеха и представители на следните фирми: ЛИБХЕР - ХАУСГЕРЕТЕ МАРИЦА ЕООД, ДЗОБЕЛЕ БЪЛГАРИЯ ЕООД, ТЕД БЕД ЕАД, АББ БЪЛГАРИЯ ЕООД, СКФ БЕРИНГС БЪЛГАРИЯ ЕАД, ПРОФИЛИНК ООД.

Събитието бе посетено от организирани групи ученици от град Пловдив и областта, както и от седмокласници с техните родители. Общият брой на участващите ученици е 363, като 48% са ученици от седми клас.

Като добра практика се утвърди съвместната дейност на кариерните консултанти с представители на бизнеса. В часовете по кариерно ориентиране се проведеха срещи с представители на бизнеса: фирма „Мекалит“, фирма „Вюрт Електроник Ай Си Ес България“, фирма „Тед Бед“, фирма „Либхер-Хаусгерете Марица“, фирма „Дзобеле“, фирма Wats Industries Bulgaria, фирма „Биомашини“ и фирма TELLUS. Такива срещи бяха организирани в 9 училища в гр. Пловдив.

С цел популяризиране на дейностите по кариерно ориентиране бяха проведени две лекции с гост-лектор на тема „Пътя към успеха“ и „Пет причини да останем в България“.

В рамките на всяко училище също се изпълняват дейности, свързани с кариерното консултиране, например провеждане на беседи в ЧК по теми, свързани с професионалното ориентиране - дейности за информираност, консултиране и проучване желанието на учениците, с оглед подпомагане на техния самостоятелен избор на професия.

5. занимания по интереси;

Активно се използват възможностите за осигуряване на занимания по интереси както в училищна среда, така и в ЦПЛР - ОДК -Пловдив. През 2023 г. общинските училища са получили средства в размер на 1 312 824 лв. за обезпечаване на заниманията по интереси, посредством които се подкрепя развитието на ключови компетентности, патриотично, гражданско, здравно, екологично и интеркултурно възпитание. Насърчават се иновациите и креативното мислене на децата и учениците. Заниманията по интереси се организират приоритетно в тематичните направления: "Дигитална креативност", "Природни науки", "Математика", "Технологии", "Изкуства и култура", "Гражданско образование", "Екологично образование и здравословен начин на живот" и "Спорт".

6. библиотечно-информационно обслужване;

Повечето училища на територията на община Пловдив притежават библиотечен фонд, който се ползва от всички ученици. На всички желаещи ученици библиотеката на училището предоставя достъп и читателски услуги. Училищата получават книги и учебници като дарения от различни организации, а също закупуват търсената от децата литература. Фондът на библиотеката се обновява ежегодно и на база заявки на учителите и възможностите на бюджета на училището.

Ползване на фонда на училищната библиотека и всички налични информационни ресурси цели изграждане на навици за четене, формиране на компетентности за търсене и ползване на информация, подготовка на домашната работа и изготвяне на проекти. В някои училища има обособени кътове за четене в класните стаи или в споделените общи пространства.

Във всички общински училища е са внедрени облачните технологии. Облачната платформа **Google Workspace for Education** дава значителни възможности за иновации в образованието – както по отношение на методите на преподаване и оценяване, така и за управлението на административните процеси и общуването с родителите.

Google Workspace for Education Fundamentals е безплатна платформа за образованието, ресурсите и инструментите ѝ са широко приложими и могат да бъдат използвани лесно и бързо. Платформата позволява създаване на персонализирани

електронни профили за персонал и ученици (име@домейн.бг). Профилите дават достъп до редица инструменти за продуктивност и сътрудничество, разработени и поддържани от Google. Във всички училища има бърз достъп до интернет и модерни компютри и други електронни устройства, наред с мултимедия, интерактивни дъски и други учебно-технически средства.

7. грижа за здравето;

Във всички училища има оборудвани медицински кабинети, в които работят квалифицирани медицински сестри и/или лекари. В 7 общински училища учениците ползват и стоматологичен кабинет.

В часа на класа се разглеждат теми от здравен характер, провеждат се беседи и дискусии по въпроси, свързани със здравословния начин на живот. Обсъждат се теми, свързани с превенция на тютюнопушенето и злоупотребата с алкохол и наркотици, оказване на първа помощ.

8. осигуряване на общежитие;

В община Пловдив има 5 училища с общежития – две общински и три държавни училища. ЕГ „Пловдив“ има две общежития, ЕГ „Иван Вазов“ – 1 общежитие, СУ „Васил Левски“ – има 2 общежития, ПГТ „Проф. Асен Златаров“ – 1 общежитие и духовното училище "Св. св. Кирил и Методий" – 1 общежитие. В случай на необходимост ученици от други училища имат възможност да ползват общежитията на езиковите гимназии. През настоящата учебна 2023/2024 година 650 ученици ползват общежитията в града, разпределени както следва:

ЕГ „Иван Вазов“ - 81 ученици;

ЕГ „Пловдив“ - 218 ученици;

ПГ по туризъм - 27 ученици;

СУ „Васил Левски“ - 284 ученици;

Духовното училище "Св. св. Кирил и Методий" - 40 ученици.

Община Пловдив спечели проект „Ремонт и рехабилитация на общежитие към ЕГ „Иван Вазов“ – гр. Пловдив“ по Процедура BG-RRP-1.011 „Ремонт и рехабилитация на общежития в системата на училищното образование“ по Национален план за възстановяване и устойчивост за обща стойност от 5 821 559,12 лв. Основната цел на проекта е да се създадат условия за равен достъп до образование за ползвателите на общежитието към ЕГ „Иван Вазов“, гр. Пловдив, чрез осъществяване на мерки по основен ремонт, реконструкция, обновяване, пристрояване (за осигуряване на достъпна среда) и въвеждане на мерки за енергийна ефективност, създаващи благоприятна, включваща, енергийно ефективна, подкрепяща и мотивираща образователна среда, която съдейства за повишаване мотивацията за учене, самоподготовка и подобряване на образователните резултати на децата и учениците.

9. поощряване с морални и материални награди;

В повечето училища на територията на община Пловдив се поощряват учениците с морални и материални награди. Обикновено в Правилника за дейността на училището са

разписани условията, при които учениците да бъдат награждавани за своите успехи и постижения в областта на науката, изкуството и спорта с морални и материални награди.

В училищата съществуват традиции, които стимулират ученическата активност и изява в училище и извън него. Развитието на учениците се стимулира чрез предоставянето на възможност за изява на училищни концерти и празници, а техните успехи и таланти се отразяват и популяризират по различни начини, например публикация в училищния вестник.

Отпускането на стипендии на учениците е уредено с Постановление № 328 от 21 декември 2017 г. за Условията и реда за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование. Стипендиите на учениците се финансират за сметка на целеви средства от държавния бюджет, които се определят ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година. Първостепенният разпоредител с бюджет разпределя получените средства между училищата, които финансира, пропорционално на броя на учениците в дневна, индивидуална, комбинирана форма на обучение и при обучение чрез работа (дуална система на обучение) след завършено основно образование към 1 януари на текущата година.

Освен стипендии за постигнати образователни резултати средствата по Постановление № 328 се използват и за подпомагане на достъпа до образование и предотвратяване на отпадането, подпомагане на ученици с трайни увреждания, ученици без родители, ученици, които се обучават в дуална система на обучение в класовете от първи гимназиален етап, ученици, които са приети за обучение в VIII клас по защитените от държавата специалности от професии или специалности от професии, по които е налице очакван недостиг от специалисти на пазара на труда, и се обучават по тези специалности през учебната година.

Директорът на училището определя комисия за стипендиите, която предлага разпределението на средствата по видове стипендии, критериите за допускане до класиране и критериите и показателите за класиране на учениците за различните видове стипендии, размера на всеки вид стипендия и периода, за който се отпуска, и конкретните условия и реда за предоставяне на всеки вид стипендия в училището. През 2023 г. на общинските училища в град Пловдив са преведени 822 100 лв. за стипендии на 8221 ученици.

Община Пловдив стимулира даровити деца чрез предоставяне на еднократно финансово подпомагане на основание на Правилник за еднократно финансово подпомагане на деца с изяви дарби от Община Пловдив, приет с Решение № 186, Протокол № 6 от 14.04.2016 г. на Общински съвет – Пловдив. Право на подпомагане имат деца и ученици, класирани на I, II или III място или носители на награди и медали от общински, регионални, национални и международни олимпиади, конкурси, фестивали, научни конференции, първенства, шампионати, състезания и турнири в областта на науката, изкуството или спорта. Документите се подават до Кмета на Общината в шестмесечен срок от възникване на основанието за еднократно финансово подпомагане. Разглеждането на подадените искания се извършва от комисия, назначена със заповед на Кмета като решенията ѝ се утвърждават с решение на Общински съвет – Пловдив. Определените през 2023 г. средства от бюджета на община Пловдив възлизат на 50 000 лева.

10. дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;

Дейностите се изпълняват съгласно *Механизма за противодействие на училищния тормоз* и всяко училище приема и изпълнява училищен план, алгоритъм или правила за противодействие на училищния тормоз, които се приемат на заседание на Педагогическия

съвет. Предвиждат се множество мерки, включително сътрудничеството с експерти по проблема, родители и институции/ организации, свързани с проблемите на безопасността на децата и тяхното физическо и психическо благополучие.

Във всички институции от образователната сфера на община Пловдив се осъществяват дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, като училищните ръководства са в тясно сътрудничество с Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН). Местната комисия реализира дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение сред учениците. Обществениите възпитатели към комисията съдействат за реализиране на превантивната дейност на комисията и изпълнението на наложените възпитателни мерки по Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

През 2023 година на територията на град Пловдив са разкрити 110 престъпления, извършени от 104 непълнолетни лица. Противообществените прояви за периода са 81, извършени от 93 малолетни и непълнолетни. Престъпленията от групов характер са 20, в съучастие на малолетни и непълнолетни, и 4 престъпления в съучастие с пълнолетни лица, като преобладават кражбите на лично и обществено имущество, които са около 75 % от всички противообществени прояви и престъпления.

За 2023 г. обект на престъпни посегателства са станали 49 деца, от които 17 малолетни и 32 непълнолетни. Предоставена е полицейска закрила на 14 деца - 11 малолетни и 3 непълнолетни.

В Община Пловдив е създаден Център по превенция и социална адаптация /ЦПСА/, който е помощен орган на Местната комисия за БППМН – Пловдив. В центъра работят 9 обществени възпитатели - педагози, психолози и юристи. Обект на работа на обществените възпитатели към ЦПСА е предимно консултативно-терапевтична дейност с лица по силата на възпитателни дела и клиенти, потърсили специализирана психологическа помощ. Специалистите към центъра работят отговорно, с висок професионализъм и оптимална натовареност. Юристите и педагозите от екипа консултират предимно лицата с наложени възпитателни мерки по чл. 13, ал. 1, т. 3 и чл. 15, ал. 1, т. 2 от Закон за борба срещу противообществени прояви на малолетни и непълнолетни. Психолозите от Центъра планират, обсъждат и работят по конкретните случаи, участват в работни срещи, и други. Методите на работа са подбрани съобразно подхода на всеки консултант и индивидуалните нужди и личностни особености на клиентите. Най-общо включват когнитивно-поведенчески терапевтичен подход, фамилна терапия, проактивни методи и др. Броят на проведените консултации за 2023 година е 844, за същия период на 2022г., консултациите са били 813, а през 2021 г. броят им е бил 590.

Търсенето на специализирана помощ преди извършването на противоправна проява от една страна е знак за утвърденото присъствие на пазара на социални услуги на ЦПСА, а от друга намалява риска от извършването на такава и е действително превенция на първо ниво. Все по-често родителите се включват в консултативния процес, което подпомага процесите на промяна у децата.

Центърът работи в голяма степен по посока на превенция на противообществените прояви, като са планирани и осъществени различни дейности: проведени 259 урока /162 през първото шестмесечие и 97 през второто/, като една от най-желаните теми от програмата е “Насилие и тормоз”; работа по програмата “Училището – сигурна среда за децата”; дискуссионни форуми и обучения /“Идентификация противодействия и превенция на употребата и разпространението на наркотични вещества, Обмяна на добри практики”.

в партньорство с Местната комисия за борба с трафик на хора; обучение с педагогическите съветници от училищата в града на тема “Идентификация, противодействие, употреба и разпространение на наркотични вещества” и “Психоактивни вещества – работа с деца и родители. Подходи за превенция”; Национална среща – семинар на Местните комисии за БППМН, организирана от Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерски съвет на Република България.

През 2023 г. Местните комисии за БППМН са образували и разгледали 158 възпитателни дела, като 2022 г. са били 144. Наложените възпитателни мерки са 215. Водеща роля в иницирането на предложения за образуване на възпитателни дела имат прокуратурата и органите на полицията. Най – често налагана мярка за отчетния период е “поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват, със задължение за полагане на възпитателни грижи” – 50 пъти.

През 2023 г. към местните комисии за борба срещу противообществените прояви районите на гр. Пловдив бяха разпределени 47 обществени възпитатели, като 44 от тях са работили общо със 153 лица;

В Община Пловдив функционира и Общински съвет по наркотични вещества със създаден към него Превантивно - информационен център. Към центъра работят психолози, които осъществяват превантивно-информационна и консултативна дейност.

11. дейности за превенция на обучителните затруднения;

В училищата се реализира система от дейности за превенция на обучителните затруднения, които се предоставят след обсъждане на информацията от входните равнища по учебни предмети, от индивидуалния напредък в обучението и от наблюдение на развитието на отделни ученици, които срещат затруднения в обучението. При установени ниски резултати от диагностиката се предприемат съответните мерки за преодоляване на затрудненията и подобряване динамиката на развитие.

Училищата осъществяват и подкрепа за преход между отделните етапи и степени на образование на учениците или между институциите в системата на училищното образование.

12. логопедична работа.

В 22 пловдивски общински училища има сформирани 24 логопедични групи с 309 ученици. Логопедичната работа се осъществява индивидуално или групово, в зависимост от индивидуалните потребности и конкретните езиково-говорни нарушения на учениците. В общинските училища щатната численост на логопедите е 20,5 щ. бр., 10 щ. бр. в РЦПППО, 1 щ. бр. в ЦСОП и 1 щ. бр. в СУ за УУС “Проф. Д-р Стоян Белинов”, общо за общината - 32,5 щ. бр.

Допълнителна подкрепа за личностно развитие в детските градини

Допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата в предучилищна възраст /3-7 години/ се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните им потребности. Във всяка детска градина има сформирани екипи за подкрепа за личностно развитие на детето, утвърден със заповед на директора на детската градина за конкретно дете по чл. 187, ал. 2 ЗПУО.

В детските градини на територията на Община Пловдив се оказва допълнителна подкрепа на децата със СОП, деца в риск, деца с изявени дарби и деца с хронични заболявания. Децата със СОП са 258.

В детските градини се осъществява ресурсно подпомагане от ресурсни учители на 254 деца, като 53 от тях се обучават от ресурсни учители, назначени в детските градини и 201 деца се обучават от ресурсни учители от РЦГППО - Пловдив. В детските градини за оказване на допълнителна подкрепа за личностно развитие, наред със специалистите от РЦГППО с децата работят и специалисти, назначени на допълнителни щатове в детските градини:

- логопеди - 3 щатни бройки в 5 детски градини;
- ресурсни учители - 4 щатни бройки в 4 детски градини;
- психолози - 8,5 щатни бройки в 11 детски градини;
- педагог - 0,5 щатна бройка.

Допълнителна подкрепа за личностно развитие в училището

Допълнителната подкрепа за личностно развитие по чл. 187 от ЗПУО е насочена към четири групи деца и ученици, както следва: със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания.

Осигурена е допълнителната подкрепа за личностно развитие, която включва:

1. работа с дете и ученик по конкретен случай;
2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
5. ресурсно подпомагане.

През настоящата учебна година в общинските училища има 499 ученици със специални образователни потребности като 359 са на ресурсно подпомагане. Психо-социалната рехабилитация се осъществява от педагогическия съветник/психолог. В 43 училища в община Пловдив работят педагогически съветници - общо 47,5 щатни бройки, разпределени по следния начин: 36 щ. бр. в общинските училища и 10,5 в държавните. В 51 образователни институции има 61,5 училищни психолози - 44 щ. бр. в 43 общински училища и 17,5 в 6 държавни, РЦГППО и ЦСОП/.

В 37 общински училища има оборудвани ресурсни кабинети, разполагащи с различни дидактични материали за развитие на когнитивните процеси на учениците. В кабинетите работят ресурсен учител, а при необходимост и логопед. Има специализирано оборудване за дейности стимулиращи фината и грубата моторика и различни дидактически материали.

Достъпната архитектурна среда включва наличието на съоръжения, осигуряващи външен достъп до обектите и приспособяване на вътрешната среда към нуждите на лица с увреждания. В 28 общински училища има изградени различни елементи за достъпност на средата от ученици и лица с увреждания, а в сградите на 25 училища не са приложени мерки, осигуряващи достъпна среда.

През 2023 г. от с 34 985 лв. от бюджета на община Пловдив са подпомогнати общо 225 деца и ученици по Правилника за еднократно финансово подпомагане на деца с изяви дарби от Община Пловдив, приет с Решение № 186, Протокол № 6 от 14.04.2016 г. на Общински съвет – Пловдив.

По Програмата на мерките за закрила на деца с изяви дарби от държавни, общински и частни училища през 2023 г., приета с Постановление № 175 от 4 октомври 2023 г. (публ. 10.10.2023 г.) 36 ученици са придобили право на едногодишна стипендия - 20 от Министерство на образованието и науката, 13 от Министерство на младежта и спорта и 3 от Министерство на културата.

С децата, за които има риск от отпадане от задължително предучилищно и училищно образование, се работи по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Именно в гр. Пловдив Механизма се приложи пилотно в Район Източен /кв. Столипиново/, след което започна да функционира в училищата и детските градини в цялата страна. Община Пловдив и район „Източен“ в частност продължават да оказват съдействие по отношение на прибирането и приобщаването на децата от ромския и други етноси като: Два пъти годишно от масивите на ГРАО се подават чрез районните администрации към учебните заведения списъци на подлежащи за обучение деца на 5 и 6-г. възраст, следи се статуса на подлежащите за обучение деца, получава чрез платформата писма за деца в риск, ученици с повече от 5 неизвинени отсъствия и искане на училищните ръководства за съставяне на АУАН и наказателни постановления към родителите, които не осигуряват присъствието на децата си, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование.

Достъпът до образование на всяко дете и ученик е гарантиран и обезпечен с право на прием, материална база, учебни помагала, преподаватели и всички останали ресурси, които дава образователната система. Учителите и институциите полагат усилия за приобщаване на децата и родителите им към образованието в кварталите с етническо население. Прилагат се редица иновативни мерки чрез образователни проекти за извеждане на децата от рисковата среда. Подобрява се значително материалната база и инфраструктурата.

Предприемат се и административно наказателни мерки - в община Пловдив за периода ноември-декември 2023 г. на родители на деца, подлежащи на задължително предучилищно или училищно образование са съставени 47 акта за установяване на административно нарушение /АУАН/ по реда на чл. 347 от Закона за предучилищно и училищно образование. За голяма част от случаите на постъпили сигнали от учебните заведения за допуснати отсъствия по неуважителни причини от ученици се установява, че същите са напуснали страната и са в чужбина. Много са и случаите, в които след АУАН не се издават наказателни постановления, тъй като нарушителите не могат да бъдат намерени и съгласно разпоредбите на чл. 43, ал. 6 от Закона за административните нарушения и наказания /ЗАНН/ производството се спира. Има и случаи, в които наказателното постановление се връчва, но това не гарантира връщането на детето или ученика в детските градини или училищата поради незаинтересованост на родителите.

V. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

На база на получената и анализирана информация за състоянието на предучилищното и училищно образование на територията на община Пловдив се откриха следните изводи:

- Създадена е организация за осъществяване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците. В Общината има квалифицирани специалисти – педагогически съветници, психолози, логопеди, ресурсни учители и учителски екип;
- Екипната работа между учителите, както и сформиранието на координиращ екип, прави цялостната политика по осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на учениците адекватна и реална за изпълнение;
- Създадена е привлекателна учебна среда;
- Създадени са условия за взаимопомощ и координирани действия между родители, ученици, административно ръководство, педагогически кадри, осъществяващи обща и допълнителна подкрепа.
- Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал;
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на училището;
- Създадена е сигурна среда за учениците и учителите;
- Максимална техническа и технологична обезпеченост на училищата.
- Дейностите за развитие на дарбите и интересите на децата и учениците са разнообразни и имат традиции. Извънкласна и извънучилищна дейност се организира за всички деца и ученици в съответствие с техните интереси и потребности от ЦПЛР - ОДК - Пловдив и от образователните институции.
- Създадени условия за професионално образование с подкрепата и в партньорство с бизнеса, осигуряващо възможност за последваща трудова реализация. Осигурена образователна STEM-среда Осъществена подкрепа на процеса за дигитализация в образованието. Проведени обучения за придобиване и надграждане на дигиталните на повече от 1800 педагогически специалисти.

Проблеми и рискови фактори

- Ниска мотивация за учене на някои ученици;
- Незаинтересованост на част от родителите, относно обучението и възпитанието на децата им.
- Недостатъчен брой специализирани кабинети и/или класни стаи в някои училища за преминаване на едносменен режим на обучение.
- Необходимост да се развие още по-добре материалната база за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца/ученици.
- Липса на квалификация на голяма част от педагогическите специалисти за работа с ученици със СОП, деца в риск и деца с изяви дарби.
- Частични липси по отношение на материално-техническата база - например липса на оборудване в специализирани кабинети, спортни съоръжения, саниране, изграждане на достъпна архитектурна среда.

- Рисков фактор за осигуряването на обща и допълнителна подкрепа е преждевременно напусналите образователната система деца и ученици.

- Липса на ефективни санкции за родителите;

Личностното развитие и принципите на приобщаващото образование, което е част от правото на образование на всяко дете и ученик, изискват ангажираност на всички институции и заинтересовани страни, както и отговорното участие на родителската общност.

Очертаването на подкрепата за личностно развитие като един от основните приоритети в закона, води до необходимост от обединяване на ресурсите за създаване на оптимални условия на образователната среда, създаването на възможност за развитие и успех на всяко дете и ученик. В процеса на обучение от изключително голямо значение са отношенията между учители, родители, и всички професионалисти, работещи с децата.

Отчитането и анализирането на състоянието в настоящия момент ще даде възможност за осигуряване на условия за гарантиране на възможността за личностно развитие на всяко дете или ученик, чрез съвместна работа на всички институции, имащи отношение към образованието, възпитанието и развитието на децата.